

Kyrkobladet.

Svenska kyrkan i Kungälv och Ytterby

1/2019

Sorg

Malin och Susanne delar sorgen • Hospice med människan i centrum
Vardag på kyrkogården • Begravningsbyrån går bredvid några steg

Blott en dag

Blott en dag. Det är en av Sveriges mest älskade psalmer. Den skrevs av Lina Sandell för över 150 år sedan. Den är vanlig på begravningar. Och hur många gånger jag sjungit psalmen har jag tappat räkningen på.

Med tiden har psalmen fått större betydelse för mig själv. Från att ha varit en psalm som många tycker om, har den blivit en psalm jag ofta återvänder till. Jag tycker psalmen så fint uttrycker Guds närhet och tryggheten hos honom. Det räcker att läsa de första raderna i varje vers, för att ha något att fundera på resten av året.

Blott en dag, ett ögonblick i sänder, vilken tröst, vad än som kommer på! Vi försöker ofta planera våra liv. Ändå kan ett liv aldrig levas mer än ett ögonblick i sänder. Ögonblicken kan innehålla sorg eller glädje, ljus eller mörker. När man ser tillbaka på ögonblicken i sitt liv blir de en kedja som bildar dagar, veckor, månader, år. Och en dag är ögonblicken slut...

Själv han är mig alla dagar nära. Oavsett vad våra ögonblick innehåller, finns Gud nära. I livets alla skiften. Jag kanske inte känner eller upplever det. Men jag får leva i tron att Gud finns nära mig. Och att jag får lämna mitt liv och mina bekymmer i hans händer.

Hjälp mig, Herre, att vad helst mig händer, taga ur din trogna fadershand, blott en dag, ett ögonblick i sänder, tills jag nått det goda land.

Mikael Isacson
MIKAEL ISACSON, KYRKOHERDE

Innehåll

3	Vardag på kyrkogården	12	Öppet för alla
6	Att dela sorgen	13	Påskens gudstjänster
8	Sorgen är lösningen för att komma vidare	14	En annan färg av sorgen
9	Begravningsbyrå: Vi får gå bredvid några steg	15	Korta nyheter
10	Hospice med människan i centrum	16	Eva Miles: Mitt engagemang gör skillnad #kyrkanochjag

Bilden på framsidan:

Den 29 april 2017 ställdes livet på ända för både Malin och Susanne. Sorgen har gett dem ett särskilt band till varandra.

FOTO: KAROLINA BRAUN

Det här är inte dödens väntrum; det här är en plats att leva på tills man dör.

SARA MÖLLER,
HOSPICE HELHETSVÅRDEN S. 8

Samma himmel.
Samma rättigheter.
Verkligheten ser olika ut.

Foto: Magnus Aronson/Kon

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223

90 KONTO
SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE
medlem av
actalliance

Visste du att...?

259 begravningar - i snitt 1 varje vardag - ägde rum förra året inom Kungälv-Ytterby församling, varav 165 var kyrkliga och 94 borgerliga eller i annan ordning. Läs om kyrkogårdsarbetarnas vardag på s. 3.

En kyrkogårdsarbetare klipper gräs, röjer snö, gräver gravar och underhåller maskiner. Men jobbet handlar också om att möta människor i sorg. – Jag har gravsatt både barn och personer som jag har känt. Men jag skulle lätt börja gråta om jag var vaktmästare på en begravning, säger kyrkogårdsarbetaren Jonas.

TEXT & FOTO: KAROLINA BRAUN

Vardag på Kyrkogården

Kyrkogårdsföreståndaren Mikael Osberg öppnar dörren till expeditionen på Skogskyrkogården i Kungälv. Här håller Jonas på att fylla igen en urngrav,

medan Lotta kör snöröjning vid Bergsalen.

U ppe på Skogskyrkogården infin- ner sig ett februarigrått lugn när jag kliver ur bilen. Senaste veck- ans snö har bytts ut till tö och regn och det är moddigt och blött för varje steg jag tar. Kyrkogårdsarbetaren Lotta är igång med vintersysslan snöröjning och skottar med traktorn framför Berg- salen. Det har varit begravning idag och anhängiga har precis begravt urnan i en grav på kyrkogården. Nu är det kol- legan Jonas som ska fylla igen graven. Han har jobbat som kyrkogårdsarbetare i många år.

– Jag har inte några problem med själva gravsättningen. Jag har begravt både barn och personer som jag känt. Men jag skulle inte klara av att vara vaktmästare på en begravning. Jag på- verkas lätt av stämningen och skulle lätt börja gråta, säger Jonas.

Graven är klädd med en grön matta som Jonas nu lyfter av. Bakom står ett enkelt kors med namn i väntan på grav- stenen. Det lilla hålet för urnan är 70 cm djupt och fyllt av blommor. Runt graven står också flera kransar. Jonas fyller igen graven för hand med spade med samma jord som man grävt upp. Sådär på vintern måste man värma jor- den för att gräva, därför är den alldeles svart, förklarar Jonas.

Att arbeta på kyrkogård innebär va- rierande uppgifter, där alla turas om att

göra allt, och man jobbar alltid två och två. Enda nackdelen är väl vädret som man tyvärr inte kan styra över.

– Men det är roligt att köra slask, tycker Lotta som annars också vurm- ar för rabatter och trädbeskränning.

Hon och hennes kollegor har samlats till eftermiddagsfika i huvudbyggnaden på kyrkogården. Här finns också Erik som tidigare varit säsongsanställd men som nu fått heltidsjobb. Han gillar att hålla igång med fysiskt arbete och blir annars lätt rastlös. Jonas uppskattar mest att klippa gräs.

Inför allhelgona är det bråda dagar att lägga ut alla gravdekorationer.

– Jag brukar gå runt och läsa på grav- stenarna och har en grej att jag räk- nar ut hur gamla de blev. Är det unga människor börjar jag förstås fundera på vad de dog av, säger Jonas.

Lasse har arbetat i många år, både utomhus och administrativt. Det han uppskattar mest är att hjälpa folk och han tycker att de får mycket beröm för det de gör. Kyrkogårdsföreståndaren Mi- kael uppskattar också mötet med män- niskor, särskilt under allhelgonahelgen då mycket folk kommer till kyrkogården som då har öppet hus och bjuder på fika.

– Då känner jag att jag gör något bra som också är mycket uppskattat, tycker han.

Som kyrkogårdsarbetare får man ofta frågor från besökare. Det blir många praktiska frågor, som vad gravskötsel kostar eller skillnaden mellan minnes- lund och askgravlund.

– Men det kan också bli en del job- biga samtal när vi möter människor som är väldigt ledsna, berättar Lotta. För inte så länge sen träffade jag och en kollega en person som inte ville leva längre. Då kände jag mig maktlös. Även om jag gått en kurs i att möta sörjande så var jag inte förberedd. Men kanske kan det räcka att bara vara där, lyssna och låta någon prata av sig.

En nyhet för i år är att någon i kyr- kogårdspersonalen alltid är med som vaktmästare på borgerliga begravning- ar. Tidigare har anhängiga och begrav- ningsbyrå då vistats i Bergsalen själva. Lotta och Lasse är två av dem som är med som vaktmästare.

– Förut har jag bara ställt in kistan. Nu får jag följa med in och vara med på hela begravningen, säger Lotta.

Att få ta del av berättelsen bakom en människa som begravs påverkar en, tycker Lasse, även om det inte är ens egen sorg.

– Jag var ovan i början, kände att jag blev ledsen och började tänka på den personen. Men som vaktmästare får jag såklart behärska mig, menar han.

tiva uppgifter och tar emot besökande som ska se ut en gravplats eller hämta en urna exempelvis. Askgravlund- en på Skogskyrkogården, hittills den enda i församlingen, är uppskattad. Här får anhängiga en minnesplakett som sätts upp på en gemensam sten. Jag får veta att det finns planer på askgravlundar även i Ytterby och på Västra kyrkogår- den. Nya gravfält på Skogskyrkogår- den ska också snart bli verklighet.

”Även om jag gått en kurs i att möta sörjande så var jag inte förberedd. Men kanske kan det räcka att bara vara där.”

Att jobba på kyrkogård i vårt sam- hälle där vi ofta undviker att prata om döden är lite speciellt. Men för kyrko- gårdsarbetarna är det ändå en vardag som lunkar på. Man skämtar och sko- jar precis som på andra arbetsplatser.

– Men det får inte bli så mycket var- dag att vi inte gör det med respekt, menar Mikael. Och är något jobbigt får vi prata av oss med varandra.

Han visar mig det nya kontoret med expeditionsdel som byggdes förra året. Här sköter Mikael administra-

– Vi ska påbörja projekteringen i år och förhoppningsvis kommer det igång nästa år. Vi behöver fler grav- platser och den nya delen kommer också att innefatta en muslimsk del, förklarar Mikael.

Mikael blev fast anställd 1992 och har blivit kvar, nu som arbetsledare.

– Jag får hjälpa och stötta folk i svå- ra situationer och det känns menings- fullt. Även om jag jobbar mest inom- hus idag är det lätt att gå ut. Det ger en frihetskänsla. ●

Vilka kyrkogårdar finns i Kungälv och Ytterby?

Skogskyrkogården i Fontin och Sankt Halvarvs kyrkogård i Ytterby är de nyaste kyrkogårdarna, med möjlig- het till gravsättning i både urngrav, kistgrav och minneslund. På Skogskyr- kogården finns även askgravlund. På Gamla kyrkogården i Fontin, Västra kyrkogården i Kungälv centrum och Ytterby kyrkogård invid Ytterby kyrka finns äldre gravar. Här kan gravsätt- ning endast ske i äldre familjegrav eller i återtagen grav som inte är kultur- märkt.

Vad händer med en grav som ingen tar hand om?

En grav måste ha en gravrättsin- nehavare som ansvarar för graven. Kungälv kyrkogårdsförvaltning sak- nar dock gravrättsinnehavare på flera äldre gravar. När så är fallet försöker kyrkogårdsförvaltningen få kontakt med en anhängig, först via skyltning på graven, sedan via annonsering i dagspress och på nätet. I dagsläget annonserar man efter gravrättsinne- havare på Sankt Halvarvs kyrkogård. Om ingen anhängig hör av sig efter utsatt tid återtas gravarna. Först då har kyrkogårdsförvaltningen möjlighet att ställa i ordning graven med nytt grus eller gräsplantering. I samarbete med Bohusläns museum håller kyrkogårds- förvaltningen på att utreda vilka äldre gravar som ska kulturmärkas. En kul- turmärkt grav gäller för all framtid och i en sådan grav kan ny gravsättning inte ske.

Hur kontaktar jag kyrkogårdsförvaltningen?

Ring till kyrkogårdsexpeditionen på telefon 0303-37 70 50 eller besök nya expeditionen på Skogskyrkogården om du t.ex. vill se ut en gravplats eller hämta en urna. Har du andra admi- nistrativa frågor kan du också vända dig till församlingens expedition på Fredriksbergsgatan 12 i Kungälv.

svenskakyrkan.se/kungälv/ kyrkogardsforvaltningen

Att dela sorgen

TEXT & FOTO: KAROLINA BRAUN

Malins och Sussies liv förändrades för alltid en dag för två år sedan. Det har gett dem ett särskilt band till varandra. I höstas deltog de och deras söner i Sjukhuskyrkans sorgegrupp.

Det var den 29 april 2017 och skulle bli dag när livet ställdes på ända. Under två års tid hade Susanne och barnen Lovisa, 15, och Hannes, 11, levt med pappa Mickes cancer.

– Under den här tiden hade vi hoppet uppe och levde förvånansvärt vanligt. Vi gjorde de saker vi ville, men anpassade oss förstås till Mickes behandlingar som skedde varannan vecka. Under våren hade vi också varit iväg och åkt skidor. Vi brukade säga att ”Micke har en släng av cancer”, berättar Susanne, som oftast kallas Sussie.

Huvudtumören satt i tarmen men hade spritt sig och gick inte att operera bort. Micke gick både på cellgiftsbehandling och strålning.

– Vi trodde kanske inte att vi skulle bli lastgamla tillsammans, men ändå att han skulle leva många år till. Men tarmarna fungerade inte och Micke skulle få en stomioperation. Inför operationen fick han sluta med cellgifterna. Och då bara skenade det fullständigt!

Operationen ställdes in. Micke fick komma hem till Tjuvkil och blev snabbt sämre. Under de två veckorna han vistades hemma levde Sussie och familjen som i ett vakuum. Många vänner kom på besök – de ville säga ett sista hejdå. Än idag har hon svårt att tänka på den sista tiden.

– Det var en hemsk situation när vi gick och väntade på något vi inte ville uppleva. Tankarna malde och det var många beslut som skulle tas. Jag minns att jag beställde hem en specialsäng, men skickade tillbaka den direkt, för det kändes som att vi flyttade hem något sjukt! Till sist kom han inte upp ur soffan ändå, berättar Sussie.

Samtidigt hemma hos Malin och Jimmi i Kärna med barnen Tilde, 12, och Tim, 10, pågick en vanlig vardag. Barnen gick i samma skola som Hannes, och på avstånd hade Malin sett Susannes familjs kamp mot cancer.

– Vi kände inte varandra, men hade några gemensamma vänner och hejade på varann när vi sågs. Jag visste vad de gick igenom och tyckte synd om dem. Samtidigt var det fantastiskt att se hur starka de var, minns Malin.

En apirdag stod Malin mitt uppe i att synka ihop fotbollsträning, hämt-

ning och ett överraskning med spa för en nära vän som fyllde 40 år. Snickaren Jimmi var på jobbet där han byggde en stor altan. Kl 16 var det sagt att han skulle komma och köra Malin till firandet.

– Kvart i fyra ringer Jimmi och säger att han ramlat och inte kan köra mig. Han hade snubblat på en balk och slagit i sidan. Jag undrar förstas hur det är med honom, om han klarar sig. Han säger att det är okej, kollegan Conny är där och hjälper honom, berättar Malin.

Att en snickare snubblar eller gör sig illa var inget konstigt eller ovanligt. Malin får brått att ringa och rodda med barnens och hennes transporter. Efter Jimmis lugnande ord åker Malin iväg till firandet i alla fall, även om tankarna går till Jimmi. På plats på spat får Malin inte tag i Jimmi, men Conny svarar och berättar att Jimmis mjälte är spräckt och att han är inne på operation.

– Då tänkte jag; Herregud, operation! Jag måste komma in! Men Conny säger att jag inte kan göra något just nu. Han tycker att jag ska göra klart mitt och komma in sen istället, minns Malin.

På kvällen får Malin veta att operationen gått bra och att Jimmi ligger på uppvaket. Hon åker hem och berättar för barnen att pappa ligger kvar på sjuk-

huset och planerar att åka dit morgonen därpå. Men kl 01.37 ringer en vän.

– Han berättar att sjukhuset ringt honom för att få tag i mitt nummer och nu undrar han om de ringt mig. Det hade de inte och jag ringer genast till sjukhuset. Jag får ringa säkert fem gånger innan jag hamnar rätt.

Hon hör att sköterskan som till sist svarar springer medan hon pratar. Det är något som gått allvarligt fel. Under operationen har något utlöst en kraftig stroke. Jimmi är skickad till Sahlgrenska där de ska vidga kärlen för att få upp syre till hjärnan.

– Tiden efteråt är en stor bubbla. Vi förstår ingenting och allt som händer känns överkligt. Släkt och kompisar ringer och det blir ett åkande fram och tillbaka till Sahlgrenska.

Jimmi är hjärndöd när familjen kommer fram och de kan aldrig prata med honom. Hans liv går inte att rädda och två dagar senare, den 29 april 2017, är det definitivt slut.

Nästan två år har gått när jag träffar Sussie och Malin och får ta del av deras historia. De är båda klädda i rött som utstrålar värme och de skrattar mycket, samtidigt som sorgen hela tiden finns där. Malin minns det märkliga samtalet från läraren på skolan.

– Han sa att ”Det är inte bara Tilde och Tim som kommer tillbaka efter att ha förlorat sin pappa, det finns en till”. Jag undrade först vad det var frågan om, sen förstod jag att det måste vara Micke.

För exakt samma dag som de stod där på Sahlgrenska hade Mickes liv också tagit slut i huset i Tjuvkil. Det var ett märkligt samband, men som också kom att förena familjerna, särskilt sönerna.

– De satt mycket och spelade, men jag märkte att de också började prata med varandra om det de varit med om och det gjorde mig så glad. De insåg att de var i samma situation och fann en styrka i det, säger Sussie.

Tiden efter dödsfallet hanterade Sussie och Malin på olika sätt. Sussie grät mycket men ville samtidigt ha något att göra och rikta blicken framåt.

– Jag hade precis sagt upp mig innan det hände och veckan efter begravning-

en började jag ett nytt jobb. Jag körde på och det gick bra, men när sommaren kom blev det för mycket och jag blev sjukskriven på halvtid, säger Sussie.

Malin beskriver sin tillvaro som apatisk. Människor kom och lämnade blommor och mat, medan hon mest stirrade rätt ut genom fönstret. Hon orkade inte äta och rasade i vikt.

Så kom skolavslutningen och Malin vågade sig ut för första gången, trots att hon visste att det skulle vara fullt av folk och trots att avslutningen skulle ske i Torsby kyrka, den kyrka där de tidigare begravt Jimmi.

– Jag blev som en magnet, folk stod på kö för att komma fram och krama, ge en klapp på axeln. Helt plötsligt såg jag Sussie genom vimlet och visste att jag bara måste ta mig fram till henne. Jag kopplade bort min egen sorg och ville trösta henne, säger Malin.

– Vi insåg att vi satt i samma båt. Vi kramade om varandra och behövde inte säga så mycket, vi förstod varandra ändå, säger Sussie.

Både Malin och Sussie har ett stort nätverk runt omkring sig. Det fanns många de kunde prata med. Men det var svårare att prata med barnen.

– När jag försökte sätta ord på det inför barnen, så kom ju alla de där känslorna igen. Min rädsla var inte kunna vara balanserad och att rasa inför barnen, förklarar Sussie.

Genom primärvården fick de tips om Sjukhuskyrkans sorgegrupp för barn på

Kungälv's sjukhus. Här fick både Malin och Sussie snart bra kontakt med Marie Pervik som leder sorgegruppen tillsammans med sjukhuspräst Per-Olof Holm och Eva Olofsson från sjukhuset. Barnen var först inte alls peppade på gruppen, särskilt inte dottrarna.

– Men ett halvår senare frågade Hannes plötsligt om ”den där kursen på sjukhuset”. Tim var intresserad och nu ville han också gå, säger Sussie.

Så i höstas gick pojkarna och mamorna till sorgegruppen där de vuxna fick träffas i en egen grupp parallellt. Första träffen fick alla berätta vad de varit med om. Det var väldigt tungt, Malin minns att hon grät och stakade sig.

– Men efteråt kändes det jätteskönt och det blev en trygghet i rummet när man visste att de andra gått igenom samma sak. Det gjorde det lätt att dela med sig, menar Malin.

Träffarna följde sen ett upplägg med bestämda teman, vilket var skönt.

– Då hänger det inte bara på mig. Man vet inte alltid vad man vill prata om, då är det skönt att få frågor. Temana gjorde det också lättare att fortsätta prata om det hemma, tycker Sussie.

Hon minns särskilt träffen de skulle ta med sig en minnessak och Hannes absolut skulle ta med sig Mickes skidor i bilen. Deras dottrar har inte velat gå i gruppen men Malin och Sussie tycker det är skönt att de ändå vet om att möjligheten finns.

– Jag tror det är viktigt att man inte går i en sån här grupp för snabbt, det behöver gå ett tag. Det hade varit praktiskt om det funnits ett excelark för sorgen där man bara kunde pricka av faserna – men så är det inte, sorgen tar tid, säger Sussie. ●

Sorgegrupp

Kungälv-Ytterby församling erbjuder regelbundet sorgegrupper för dig som förlorat en livskamrat, för föräldrar som förlorat barn och för barn som förlorat föräldrar eller syskon.

Mer info/kontakt: Marie Pervik, Sjukhuskyrkan, telefon 073-707 70 22. svenskakyrkan.se/kungalv/sorg

”Sorgen är lösningen för att komma vidare”

I sin roll som sjukhuspräst på Kungälv's sjukhus får Per-Olof Holm lyssna till patienters livsberättelser och tankar inför döden. Och som begravningspräst kan han också ge stöd i sorgen hos de anhöriga.

TEXT & FOTO: KAROLINA BRAUN

På en telefontråd från en retreat som präst Per-Olof Holm leder, tajmar vi in ett samtal kring ett ämne vi ofta undviker att tala om: döden och sorgen. I sin roll som både sjukhuspräst och församlingspräst möter han människor i svåra stunder som sjukdom, dödsfall, sorg och saknad.

– Det händer att jag fått vara med hela vägen; fått följa både patient och anhöriga den sista tiden på sjukhuset eller i hemmet och sedan också haft begravningen. Men eftersom sjukhusets upptagningsområde är stort, brukar jag oftast hänvisa begravningen till deras hemförsamling.

Vilka tankar väcks hos en människa som vet om att hon snart ska dö?

– Det kan vara olika. En del kan vara rädda och oroliga, några känner oro för dem som blir kvar. En del kan vara nöjda med livet och på något sätt redo att möta döden – medan andra är förtvivlade över att de måste lämna: de hade velat se mer, kanske följa barn och barnbarn. Många vill berätta om sitt liv,

säger Per-Olof som lyssnat till många livshistorier.

Att ha någon att prata med är viktigt. Per-Olof poängterar att Sjukhuskyrkan är öppen för samtal för den som vill, man behöver inte vara kristen. Ibland kan någon vilja få förbön eller nattvard. Men ofta handlar det om att lyssna.

– Man måste möta människan där hon är och vara lyhörd för när någon vill samtala. Och det kanske inte alltid är med mig, det kanske ibland passar bättre med någon annan. Men närvaro betyder något: ingen ska behöva dö ensam.

Inför en begravning möter han också anhöriga i sorgesamtal.

– En kyrklig begravning handlar om att få överlåta en människa i Guds händer, men också att få ge ett stöd i sorgen för de anhöriga. Att få förmedla hopp och tröst mitt i det allvarliga, menar Per-Olof.

Det är mycket praktiskt som ska bestämmas inför en begravning. Sätta psalmer, göra en agenda. För prästen handlar det också om att möta anhöriga och dessutom få berättelsen om den som har lämnat jordelivet. Den kyrkliga begravningen följer en bestämd ordning, men psalmer och musik är något anhöriga kan påverka.

– En del säger att de vill ha en ”ljus” begravning och det kan man ha – men jag vill också poängtera att sorgen inte

är problemet; sorgen är lösningen för att komma vidare. Vi kan inte komma undan sorgen, det vore konstigt annars. Därför kan begravningen ändå bli tung. Men att det finns ett hopp genom Jesus Kristus är något som jag som präst får lyfta fram i begravningen.

Det händer att anhöriga blir oense om hur begravningen ska gå till. Men Per-Olof upplever oftare att familjer kommer närmare varandra vid dödsfall.

– Då blir det tydligt vad som är viktigt i livet: det är inte att kunna köpa en ny bil, utan det är våra relationer. Därför är det så viktigt att vi vågar prata med varandra om döden och hinna säga de viktiga sakerna till varann.

Att möta människor i sorg är något som många upplever svårt. Hur orkar du möta sorgen i ditt arbete?

– Dels har jag fått bearbeta detta genom handledning och självård och dels tror jag att min kristna tro ger en styrka och ett hopp. Det händer att jag tar med berättelserna hem, särskilt om det skett något särskilt tragiskt. Vid sådana tillfällen försöker jag fortsätta att hålla kontakten med anhöriga – sorgearbetet tar ju inte slut vid en begravning. Att se den sorg som människor kan känna kan vara jobbigt, samtidigt ser jag att min närvaro kan betyda något. Det gör att det också känns väldigt meningsfullt, avslutar Per-Olof. ●

”Vi får gå bredvid några steg”

Tacksamheten de möter från människor i sorg gör att många stannar kvar som begravningsrådgivare.

– Vi får gå vid sidan om dem några steg och har alltid en riktning uppåt, framåt, även om vinkeln inte alltid känns så skarp, menar Håkan Andersson i Kungälv.

Lucky Lukes äventyr dyker det då och då upp en tvivelaktig figur som tar mått på de duellerande för att mäta storleken på kistan som kommer behövas. Begravningsentreprenören. Steget till dagens begravningsrådgivare är som tur var ganska långt.

– Vi möter så mycket tacksamhet från våra kunder, mycket mer än i många andra yrken tror jag, berättar Fredrik Rydén på Begravningsstjänst i Kungälv.

Några trappsteg upp i huset på Västra gatan kommer jag in på kontoret, inrett i äldre stil, passande miljön utanför. Fredrik berättar att han kom in i yrket lite av en slump. Som 21-åring hade han gjort några somrar på Solberga kyrkogård och hade siktet inställt mot idrottsläraryrket. Så fick han frågan om sommarjobb på Begravningsstjänst.

– Efter två dar på jobbet fick jag frågan om jag ville jobba ett år istället – och det året är jag fortfarande inne på! säger Fredrik, 13 år senare.

– Det här yrket har generellt sett liten personalomsättning. När du väl har

kommit in i jobbet känner du ofta att du vill fortsätta, fortsätter Håkan Andersson. En gång var han själv den unge pojken – nu den med längst erfarenhet på kontoret. Som liten fick han följa med sin pappa, kyrkvaktmästaren, och gräva gravar. Därför kändes yrkesvalet inte heller främmande.

Jag undrar vad han uppskattar mest med jobbet.

– Vi träffar människor i deras absolut värsta situation och får möjlighet att gå vid sidan om dem några steg. Vi kan stötta dem med det praktiska, men också känslomässiga. Riktningen är alltid uppåt, framåt, även om vinkeln inte alltid känns så skarp. Att få göra det känns fantastiskt och stort, formulerar Håkan.

Några stenkast bort, mitt i Kungälv's centrum, tittar jag in hos Gunilla Jansson på Fonus. Lokalen är stilrent inredd i moderna ljusa färger. Här är hon ofta själv som håller ställningarna. Gunilla är både ny i yrket och på Fonus sen i somras. Hennes bakgrund som dansare och koreograf sticker ut.

– När min mamma dog för 4 år sen kom en tjej från en byrå hem till oss; en sådan person som jag alltid sett upp till. Hon var så trygg i sin yrkesroll och jag kände att jag också ville göra något som betyder något på riktigt.

Att vara dansare på en scen kan tyckas annorlunda än att arrangera en be-

gravning, men Gunilla ser flera likheter.

– En begravning har också en dramaturgi, det är högtidligt och vackert, och jag gillar förberedelserna inför det speciella som ska hända. Men till skillnad från scenen där publiken sitter i mörker, blir det här mer konkreta möten. Och jag tycker väldigt mycket om människor och älskar att höra deras historier och levnadsöden, berättar hon.

Gunilla ser begravningen som en viktig rit, där familjen kommer samman en stund och delar något gemensamt.

– Den ramar in och skapar en trygghet i sorgen, menar hon.

Att anlita en begravningsbyrå är inte nödvändigt, en hel del kan man göra själv, men många vänder sig ändå till en byrå. När man är i sorg för första gången är det inte alltid enkelt att känna till allt man behöver fatta beslut om.

– Människor reagerar olika i sorg. Många är väldigt trötta. En del kan vara arga på allt och alla och vet inte riktigt var de ska rikta sin ilska. Då får man ta en paus och vänta ut besluten och jag får guida dem till vad som är viktigt nu, och vad de kan fundera mer på, säger Gunilla.

Första steget brukar vara att hitta en tid och plats för begravningen. Sedan sätter de flesta in en annons så att andra vet när de kan komma. Därefter utformas själva begravningsakten, med ►

► musik, blommor, minnesstund eller vad som ska ske. Både Begravnings-tjänst och Fonus uppmuntrar anhö-riga att vara delaktiga i den mån de vill och kan. Någon i familjen kan-ske är duktig på att spela. Någon an-nan på att arrangera blommor. Att ta en praktisk del kan vara en hjälp i sorgearbetet för en del, medan an-dra helst vill slippa.

– Anhöriga får också gärna vara med vid svepning och kistläggning. Många vill lägga i något personligt i kistan, som teckningar, brev, kort, nallar... jag har också varit med om godis, berättar Gunilla.

De flesta väljer en begravningsce-remoni, men ca 6 procent begravs utan ceremoni alls. I de flesta fall är det då anhöriga som väljer att avstå. Kremationer är vanligast och något som ökar är begravningsakt med urna – kanske beroende på det relativt nya kravet att kremering el-ler gravsättning måste ske inom en månad efter dödsfallet. Det är den dödes vilja som ska styra, därför un-derlättar det om den avlidne skrivit ned sina önskemål. Både på Fonus och Begravnings-tjänst finns ett arkiv där man spara sina önskemål till anhöriga. Dokumentet är digert, men man behöver inte fylla i allt.

– En enkel sak kan vara att kryssa i om man önskar kremation eller jordbegravning, det är en bra hjälp till anhöriga, säger Fredrik.

Hur är det då att ständigt möta människor i sorg, undrar jag avslut-ningsvis. Blir det inte väldigt tungt?

– Det kan såklart vara tungt, men jag blir inte tyngd av att lyssna till en jobbig berättelse. Känslouttryck är ett hälsotecken, det är jobbigare med dem som biter ihop, tycker Gunilla.

– Det där som jag beskrev om att gå vid sidan om... De anhöriga be-höver empati och kunskap, ingen gråterska. Man kan tänka sig en vin-terdag ute på isen. Om den andra fal-ler i en vak måste jag slänga ut ett rep, inte hoppa i själv, menar Håkan. ●

På Helhetsvården är människan viktigare än sjukdomen, tycker Sara Möller, verksamhetschef.

Med människan i centrum

På Helhetsvården Hospice i Bräcke kallas de boende gäster. Här är människan viktigare än sjukdomen. – Det här är inte dödens väntrum; det här är plats att leva på tills man dör, säger Sara Möller, verksamhetschef på Helhetsvården.

TEXT & FOTO: KAROLINA BRAUN

Strax efter Lundbytunneln på Hi-singen svänger jag vänster in mot Bräcke. Alldeles uppe på berget har Bräcke diakoni sin verksamhet. På en liten bergsknalle slingrar sig en liten stig uppåt och alldeles nedanför ligger huset där Helhetsvården håller till. Här var man först i landet när man 1982 startade hospice med vård i livets slutskede. Ulla-Karin Johansson är under-sköterska och uppskattar det nära mötet med både boende och anhöriga.

– Att byta från äldreomsorg till hel-hetsvård var som att få ett nytt liv. Det är ett härligt arbete där faktiskt också finns mycket humor och glädje, berättar Ulla-Karin som nu hunnit arbeta i 28 år på Helhetsvården.

Till Helhetsvården kan man komma om man bor i Göteborg, men även kranskommunerna, till exempel Kung-älv. Alla vuxna över 18 år kan söka plats här, men det är hemkommunen som

beslutar om plats, och står i så fall även för kostnaden. På Helhetsvården är man inte patient – utan gäst är det ord man föredrar att använda.

– Våra gäster är personer som av olika anledningar inte kan vara hemma. Hemsjukvården kanske inte längre räcker till, man kan ha väldig smärta, det kan vara tufft för familjen som be-höver avlastning. Hit kommer man inte för att botas – utan för att lindras, berät-tar sjuksköterskan Joanna som arbetat här i två år.

Anita Ingvarsson är sjuksköterska och har jobbat på Helhetsvården sedan 1994. Hon känner stolthet i sitt arbete.

– Våra gäster kan ibland vara yngre med barn eller ha en svårare proble-matik med multisjukdom med sig. Vi lyckas ofta vända det rätt, det tycker jag är vår styrka, menar Anita.

Jag tar en tur i huset. I allrummet är det tomt för närvarande. Några i per-sonalen fixar i köket. Kaffe och kakor står på en vagn och längst in i en kor-ridor finns ett färgglatt utrymme med leksaker för besökande barn. Det känns lugnt och ganska trivsamt. Anita knack-ar på en dörr och jag får följa med in på ett rum i milda gröna färger. Här finns en säng och en bäddsoffa för anhöriga som vill sova över. Kvinnan i rummet tittar glatt upp när vi kommer.

– Det är fantastiskt att vara här, per-sonalen är underbara, vill hon skicka med mig. Det blir ett litet samtal om ett konstverk Anita köpt, om våren som börjar märkas och om tre rådjur som syns alldeles utanför. Kanske kan det bli en promenad ute idag.

Att stötta gäster och närstående är personalens viktigaste funktion.

– Men för mig är det också viktigt att hjälpa gästerna att inte vara rädda för döden och ta sig tid att prata om de viktiga frågorna. Där får jag förstås alltid känna in gästen; hur mycket de vill prata. Men vi behöver ta samtalet i stunden, för vi vet ju inte hur länge de kommer få leva, menar Anita.

Många gäster funderar över hur lång tid de har kvar och hur döden kommer att gå till. Det är vanligt att oroas sig för att döden ska göra ont.

– En del kan också vara arga eller be-svikna och undrar ”Varför händer det här mig?” medan andra är redo att släp-pa taget, de vill inte vara med längre, sä-ger Ulla-Karin.

Både Ulla-Karin, Anita och Joanna tror att förtroende är viktigt för att våga prata om döden. Kurator och dia-kon finns tillgänglig för den som öns-ka, men ibland kan det vara lättare att öppna sig för någon i vårdpersonalen. Samtalen kan komma i stunden, kanske i duschen.

– Vi har ett öppet samtalsklimat och ryggar inte för svåra frågor. Vi svarar så ödmjukt vi kan, menar Joanna.

Relationen till anhöriga blir också nära under vistelsen.

– Vissa anhöriga bor nästan här och kan oroas sig över hur de kan hjälpa på bästa sätt. Att de är här är bra – men det betyder inte att de måste vara här varje sekund, hela tiden. Mycket i vårt jobb handlar också om att stötta anhöriga att

Naturen omkring Helhetsvården uppskattas av gästerna. Här finns också ett lekutrymme för barn.

tänka lite på sig själva; äta, kanske ta en promenad och inte bara gå upp sin sorg, säger Joanna.

Det är inte ovanligt att känna skuld som anhörig. Kanske hade man som mål att ens livspartner, förälder eller barn skulle få dö hemma, men så räcker inte orken till. Då kan lättnaden som avlastningen innebär leda till skuld-känslor.

– Men vi är människor! När vården drar ut på tiden och man inte får sova är det inte konstigt att man inte orkar. Och de flesta anhöriga känner sig ändå trygga med att deras närstående blir omhändertagna när de kommer hit till hospice, säger Ulla-Karin.

Sara Möller är verksamhetschef och har tidigare själv jobbat som sjukskö-terska på Helhetsvården. Hon sökte sig hit då hon upplevde att sjukvården inte räcker till när det handlar om vård i li-vets slutskede.

– Inom sjukvården fokuserar man lätt på kroppsdelen som är sjuk och glömmer bort människan. Här är istäl-let människan i fokus. Det här är inte dödens väntrum; det här är en plats att leva på tills man dör, säger Sara.

Självbestämmande är viktigt på Hel-hetsvården och kan också förvåna gäs-terna när de kommer hit.

– Här finns ingen ”one size fits all-behandling”, utan här får man själv be-stämma över sin vård och vi anpassar oss till det i möjligaste mån.

Självbestämmande är ett av 6S som man arbetar med på Helhetsvården. Symtomlindring, strategier, sociala re-lationer, självbild och sammanhang är de andra – begrepp som hjälper perso-nalen att identifiera gästernas situation och önskemål.

– Strategier handlar om hur man hanterar det faktum att man är i livets slutskede. En del vill förbereda allt och planera sin begravning i detalj, andra vill att anhöriga bestämmer. En del vill prata mycket, andra inte, förklarar Sara.

Sociala relationer handlar om vilka personer man vill träffa och när, och or-det sammanhang står för det livspussel man står i och saker man önskar göra före sin död. Det kan vara att skriva ett brev till anhöriga eller göra ett avtryck på något annat sätt.

– Att få berätta om sitt liv är också viktigt för många. Det finns ett värde i att berätta för någon annan. Det ger be-kräftelse och är en hjälp till en själv att kunna summera sitt liv, menar Sara. ●

Läs mer om Helhetsvården på brackediakoni.se/hospice

Pilgrimsvandring i vår!

Att pilgrimsvandring är att ge sig ut på en yttre och inre resa, där du har möjlighet att stanna upp, upptäcka det stora i det lilla och komma närmare dig själv – och Gud. Prova gärna du också. I vår finns flera möjligheter att gå med på pilgrimsvandring här i Kungälv och Ytterby. Ofta vandrar vi hela eller delar av Sankthalvardsleden, en sträckning mellan Bohus fästning och Ytterby kyrka, via kyrkoruinen Sankt Halvard. Glöm inte att ta med kläder efter väder!

Annandag påsk 22 april

Samling 9.30 vid Kungälv kyrka. Vi gör en liten vandring runt Fästningsholmen och avslutar med varm choklad i Kyrkstugan. Därefter högmässa kl 11 i kyrkan som avslutas med korv med bröd.

Onsdag 15 maj

Läst mässa kl 18 på Sankt Halvards dag i Kungälv kyrka. Därefter vandring till Kastalakerkan där det blir fika.

Lördag 18 maj

Vi går en längre pilgrimsvandring, ca 12 km, längs Sankthalvardsleden. Samling kl 11 vid Fästningsholmens kyrkoruin och avslutning vid Ytterby kyrka. Vi firar mässa i Sankt Halvards kyrkoruin. Tag med matsäck för två fikastopp.

Messy Sunday

Messy Church står för gemenskap, lek, pyssel, sång, samling, mat och aktiviteter för alla åldrar. Du är välkommen till Kyrkstugan och Kungälv kyrka **söndag 7 april kl 15-17**. Temat är då "Höra ihop". Vi börjar med fruktstund och aktiviteter i Kyrkstugan, har en samling i kyrkan och avslutar med att äta köttbullar och makaroner tillsammans. Gratis – ingen anmälan, bara kom!

Tema Costa Rica

Palmsöndag 14 april avslutas Svenska kyrkans fastekampanj och det markerar vi lite extra i Kastalakerkan. Kl 10 är det först högmässa, därefter inbjudes till kyrklunch. *Gallo pinto*, en mycket vanlig rätt i Costa Rica serveras, och efter lunchen får du också höra Susanna Andersson från Ytterby berätta mer om just Costa Rica. Hösten 2018 bodde hon tre månader i landet genom utbytesprogrammet *Ung i den världsvida kyrkan*, som hon också berättade om i förra numret av Kyrkobladet. Här får du höra mer om hennes upplevelser och möten med den costaricanska vardagen. Välkommen!

Vårbasar & familjelördag 6 april

Imorgon lördag kl 10 öppnas portarna till församlingens årliga vårbasar i Kungälv församlingshem. Här kan du köpa hembakt, handla lotter i "björken", barnlotteriet m.m, fika hembakt och korv i caféet eller kolla in bokloppisen. För barn och andra finns också pysselhörna med påskpyssel. Basaren inleds med andakt kl 10. Då får du också mer information om Svenska kyrkans fastekampanj dit alla insamlade pengar går. Dragning sker ca kl 12.30. Alla åldrar välkomna!

Sökes: Garn!

Har du garn som blivit över som inte blir använt? Skänk gärna garnet till Ytterby kyrka, där det finns flera som vill "sticka och skicka" till hjälpbehövande. I **Öppen mötesplats på torsdagar** jämna veckor i Ytterby församlingshem finns nu stickverksamhet med lämpliga mönster på sådant som är bra att skicka till i första hand barn på olika platser i världen. Vill du veta mer om detta och kanske också vara med och sticka och skicka – ring gärna Sigrid Thorsson, telefon 070-621 06 50. Vill du bara skänka garn kan du gärna höra av dig till Sven-Börje Andersson 0303-37 70 63, diakon i Ytterby. Tack för ditt bidrag!

The Crucifixion

Söndag 7 april har du chans att få uppleva John Steiners verk "The Crucifixion" i Ytterby kyrka kl 18. Verket har framförts några gånger tidigare i församlingen och innehåller vacker, engelsk musik som beskriver passionshistorien, skrivet direkt för kör.

Denna gång är det Ytterby och Örby kyrkokörer som framför verket gemensamt. Medverkar gör även Martin Thörnqvist, tenor, Dag Bergqvist, bas, Stefan Gustafsson, orgel. Körledare är Torvald Petersson och präst är Gabriel Bengtsson. Varmt välkommen!

Fira våren!

Nu kan vi se fram emot knoppande blommor och träd när naturen åter vaknar upp. Här är tips på tre aktiviteter med våren som gemensam nämnare:

Dagledigträff 8/5 kl 10.30 i Kungälv församlingshem. Vårsånger med kantor Maria Andersson, fika & gemenskap.

Vårlunch 16/5 kl 12.30 i Munkegärdekyrkan. Mat, gemenskap samt sång och musik med våren som tema. Anmäl dig till Ethel Finnberg, tel 073-6677091.

Vårsoaré 23/5 kl 19 i Kungälv församlingshem med Kammarkören och Må-Bra-kören.

PÅSK

Palmsöndag 14 april

Kungälv kyrka Gudstjänst med palmbudsprocession kl 11, Evelina Bohlin.

Ytterby kyrka Gudstjänst kl 10, Per-Olof Holm.

Kastalakerkan Högmässa med palmbudsprocession kl 10, Magnus Haglund, barnlovsångsteam. Internationell lunch och föredrag av Susanna Andersson om Costa Rica.

Munkegärdekyrkan Högmässa kl 17, Mikael Nordblom.

Måndag-onsdag 15-17 april

Kungälv kyrka Passionsandakter kl 19.

Skärtorsdag 18 april

Kungälv kyrka Skärtorsdagsmässa kl 19, Evelina Bohlin.

Ytterby kyrka Skärtorsdagsmässa kl 19, Per-Olof Holm.

Kastalakerkan Skärtorsdagsmässa kl 19, Magnus Haglund.

Munkegärdekyrkan Skärtorsdagsmässa kl 19, Filip Lindstrand.

Långfredag 19 april

Kungälv kyrka Långfredagsgudstjänst kl 11, Evelina Bohlin, Kammarkören. Aftonsång kl 18, Mikael Nordblom.

Ytterby kyrka Långfredagsgudstjänst kl 10, Mikael Isacson, Kyrkokören. Aftonsång kl 19, Mikael Nordblom, orgelmusik.

Kastalakerkan Långfredagsgudstjänst kl 10, Magnus Haglund, Kastalakören.

Munkegärdekyrkan Korsandakt med musik kl 15, Mikael Nordblom.

Påskafteon 20 april

Kastalakerkan Påsknattsmässa kl 23.30, Mikael Isacson.

Munkegärdekyrkan Gemenskap, mat och bön kl 18-21.

Anmäl dig till Ethel Finnberg, tel 073-6677091.

Påskdagen 21 april

Kungälv kyrka Brasskvartett spelar påskpsalmer från tornet kl 10.40. Påskhögmässa kl 11, Evelina Bohlin, Kammarkören.

Kyrkkaffe med påsktårta.

Ytterby kyrka Påskhögmässa kl 10, Per-Olof Holm, Gabriel Bengtsson, Ytterby kyrkokör. Festligt kyrkkaffe.

Kastalakerkan Påskhögmässa kl 10, Magnus Haglund, Kastalakören, Barnkören. Påskfest med grillning, tårta & aktiviteter.

Munkegärdekyrkan Påskhögmässa kl 11, Mikael Nordblom.

Knytlunch.

Annandag påsk 22 april

Kungälv kyrka Högmässa kl 11, Mikael Nordblom. Inledande pilgrimsvandring, läs mer på sidan 12.

Ytterby kyrka Gudstjänst kl 10, Gabriel Bengtsson.

En annan färg av sorgen

Att känna sorg och saknad när döden rycker bort någon som stått nära är inte konstigt. Präst Gabriel Bengtsson berättar om en annorlunda påsk och om hur hoppet om det eviga livet trots allt kan ge sorgen en annan färg.

TEXT: GABRIEL BENGTSOON
FOTO: KAROLINA BRAUN

Påskan 2010 blev en väldigt annorlunda påsk för vår familj. Några dagar före psalmsöndagen dog min svärfar, knall och fall, 57 år gammal. Begravningsgudstjänsten hölls på annandag påsk. På påskdagen hörde vi, som varje år, änglarnas hälsning till kvinnorna som gått ut till Jesu grav: ”Han är inte här, han har uppstått.” Vi sjöng psalmerna om hur döden besegrades och livet vann. Vi lyssnade till proklamationen i påsktidens nattvardsböner: ”Därför strålar hela världen i påskens glädje.” Men vi sörjde.

När min fru och jag ser tillbaka på den där tiden, brukar vi konstatera att det var två saker som betydde väldigt mycket. Den ena var den omsorg som människor visade, praktisk omsorg, och omsorg i form av böner och hälsningar. Den andra var att vi var många som sörjde tillsammans, och som tillsammans kunde säga, med Petrus ord: ”Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda.”

Borde man egentligen sörja över huvudet taget, när man tror på Jesus Kristus, när man har fötts på nytt till ett levande hopp genom hans uppståndelse från de döda? Borde inte påskens glädje, som hela världen strålar i, ta bort all sorg direkt? Paulus skrev ju faktiskt i Filipperbrevet: ”Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er.” Finns det utrymme för sorg då? Paulus själv tyckte uppenbarligen det. I flera av sina brev gav han uttryck för sorg på olika sätt. I just Filipperbrevet skrev han om sin tacksamhet över att en kär vän som varit dödsjuk fått tillfriskna. Paulus slapp ”uppleva sorg på sorg”. Varför skulle Paulus sörja över att en broder i

tron dör, när han är så övertygad om att döden snarast är en vinning, att bryta upp från jordelivet för att få vara med Kristus?

Självklart fylls man av längtan, saknad och sorg när döden rycker bort någon som stått en nära i livet. Det gäller även den som tror på Jesus Kristus och bärs av hoppet om uppståndelse och evigt liv genom honom. Det är inte konstigt, och det är inte fel. Men, hoppet om det eviga livet kan ge en annan inramning åt sorgen, eller ge sorgen en annan färg, en annan smak. Ett viktigt bibelord för mig i det här sammanhanget är det som Paulus skriver i ett annat av sina brev, sitt första brev till de kristna i Thessalonike, kapitel 4 vers 13: ”vi vill att ni skall veta hur det går med dem som avlider, så att ni inte behöver sörja som de andra, de som inte har något hopp.” Sörja, gråta och sucka – ja absolut, men som om det finns hopp. För det finns det! Ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda.

Min påskhälsning till er, och min bön för er, som läser de här raderna, särskilt er som får fira påskan 2019 i sorg, den lånar jag också av Paulus: Må vår herre Jesu Kristi Gud, härlighetens Fader, ge ert inre öga ljus, så att ni kan se vilket hopp han har kallat oss till, vilket rikt och härligt arv han ger oss bland de heliga, hur väldig hans styrka är för oss som tror – samma oerhörda kraft som han med sin makt lät verka i Kristus när han uppväckte honom från de döda. ●

Anna har koll på siffrorna

Under några år har Kungälv-Ytterby församling köpt tjänster inom lön och ekonomi av Göteborgs stifts servicebyrå. I år har församlingen avslutat samarbetet inom ekonomi, eftersom man ser ett behov av personal närmare verksamheten. Som följd av detta har Anna Wannelius anställts som ny ekonomiassistent. Vilka är dina arbetsuppgifter?

– Jag sköter fakturahantering, bokföring, betalningar, kollekt och kontanthantering, det mesta inom den löpande ekonomin helt enkelt. Så småningom kommer jag också att bemanna församlingens expedition ibland. Däremot har jag inte hand om budget och bokslut. Tidigare har jag jobbat inom ekonomi på olika företag i Göteborgsområdet, men Svenska kyrkan är ny för mig.

Varför sökte du det här jobbet, och hur känns det hittills?

– I annonsen verkade det vara ett varierande jobb med en god arbetsmiljö och det lockade mig. Och det tycker jag stämmer, vi skrattar ofta. De dagliga arbetsuppgifterna börjar också sitta bra nu tycker jag. Jag gillar siffror och bäst är avstämning – då får man vara problemlösare.

Hur ser vardagen ut annars?

– Jag bor i Romelanda med min man och våra två barn som är 10 och 12 år. På min lediga tid umgås jag med familjen och tycker om promenader och löpning. Jag tycker också om att resa utomlands eller vistas på Västkusten, särskilt i Lysekil, där familjen har ett hus. ●

Hjärtstartare i våra kyrkor

Kungälv-Ytterby församling vill att alla hjärtan ska få klappa så länge som möjligt. Därför har församlingen nu investerat i sju hjärtstartare och utbildar personal och ideella i hjärt- och lungräddning. Du hittar hjärtstartarna i Kungälv kyrka, Ytterby kyrka, Kastalakyrkan, Munkegärdekyrkan, Kungälv församlingsshem, Ytterby församlingsshem och Bergsalen. ●

Kontaktens nya elbil

I två månader har nu Kontaktens nya bil synts rulla på Kungälv gator. Bilen är en leasad elbil och används av Kontakten för att framför allt ta emot mat som matvarubutikerna skänker och som blir till måltider på Kontakten.

– Att vi nu alltid har en bil att använda är en välsignelse för verksamheten, tycker Lennart Åkerlund, föreståndare på Kontakten.

Det är matvarubutikerna Ica Maxi och City Gross som står för huvuddelen av kostnaden för elbilen, där Hurtigs Bil och Kungälv Energi också bekostat en del. Själva elen står Kungälv-Ytterby församling för. Bilen är en färgglad och reklamplådd för Kontakten och Lennart tycker också om budskapet som står på bilen ”Tillsammans räddar vi mat för ett hållbart Kungälv”. Det var för ett år sedan som chferna från de olika företagen bjöds in till en lunch på Kontakten och då planterades det första fröet till elbilen, som nu alltså blivit verklighet.

– Att vi gör något för miljön känns bra, men också att vi gör något gott tillsammans. Det visar på att också konkurrenter kan förenas i det här viktiga arbetet och det har också varit vårt mål från början, säger Lennart. ●

Kontakt

VÄXEL/EXPEDITION	0303-37 70 00
Kyrkoherde Mikael Isacson	37 70 01
Kyrkogårdsförvaltningen	37 70 50
Sjukhuskyrkan	37 70 46
Kontakten, Torggatan 5	21 13 50

Kungälv kyrka/församlingsshem	
Präst Evelina Bohlin	37 70 11
Organist Helena Viklund	37 70 12
Diakoniass. Maria Larsson	37 70 13
Familjediakon Christina Carlsson	37 70 14
Vaktmästare vikarie	37 70 15
Barnledare Ruth Hassling	37 70 17
Kontaktenföreståndare	
Lennart Åkerlund	37 70 27

Kastalakyrkan	
Präst Magnus Haglund	37 70 31
Kantor Maria Andersson	37 70 32
Diakon Ingela Lönn	37 70 33
Pedagog David Hermansson	37 70 34
Vaktmästare Linus Åsemyr	37 70 35
Familjediakon Christina Carlsson	37 70 14
Barnledare Ruth Hassling	37 70 17

Munkegärdekyrkan	
Vikarierande präst	
Mikael Nordblom	0722-20 59 90
Präst Filip Lindstrand	37 70 41
Vik. pedagog Tobias Eriksson	37 70 42
Vaktmästare Linus Åsemyr	37 70 35
Barnledare Catarina Andersson	37 70 43

Ytterby kyrka/församlingsshem	
Präst Gabriel Bengtsson	37 70 61
Diakon Sven-Börje Andersson	37 70 63
Organist Torvald Petersson	37 70 62
Familjediakon Elisabet Eriksen	37 70 64
Vaktmästare Carina Magnusson	37 70 65
Vik. vaktmästare	
Johanna Lykkehaab-Nilsson	37 70 66
Pedagog Mattias Wodlén	37 70 67
Präst Per-Olof Holm	37 70 47
Kantor Åsa Gunnervik	37 70 71
Barnledare Catarina Andersson	37 70 43

Kyrkobladet delas ut till alla hushåll i Kungälv och Ytterby fyra gånger om året. Utgivningsplan 2019, årgång 12: april (nr 1), juni (nr 2), september (nr 3) och december (nr 4).

I redaktionen: Mikael Isacson (ansvarig utgivare, Karolina Braun (redaktör), Sonja Dahlberg och Eva Eliasson.

Saknar du eller någon du känner Kyrkobladet i brevlådan? Är det något du skulle vilja läsa mer om? Hör av dig till redaktören på 0303-37 70 04, eller karolina.braun@svenskakyrkan.se

Fler kontaktuppgifter på baksidan.

Mitt engagemang gör skillnad

Jag heter Eva Miles och är engagerad i Kungälv-Ytterby församlings internationella grupp. Vi stöttar Svenska kyrkans internationella arbete både genom information om hur det ser ut i världen och genom att samla in pengar. **Vi ordnar till exempel försäljningar och brödauktioner och bjuder in föredragshållare – och så har vi också god gemenskap i gruppen. Här är vi flera som brinner för samma sak, och genom att vi är några stycken kan vi faktiskt också göra skillnad.**

Mitt engagemang för internationella frågor startade i slutet av 80-talet. Då jobbade jag med barn och ungdomar inom Svenska kyrkan i Biskopsgården. Vi fick då möjlighet att ta emot två volontärer från Zimbabwe och jag fick lära känna dem. På den tiden var Zimbabwe ett blomstrande land med stor framtidstro. När volontärerna reste hem igen trodde vi nog att vi aldrig skulle få se dem igen.

Men fem år senare fick jag och min kollega Kerstin möjlighet att besöka landet. Vi fick då återse våra volontärer och bo hemma hos en familj som var släkt med en av dem. Då märkte vi att det började bli sämre i landet. Pappan i den familjen blev så småningom uppsagd och familjen såg ingen framtid för sina barn. Under årens lopp har jag följt familjen och på så vis väcktes ett personligt engagemang hos mig.

Mitt internationella engagemang har sedan dess tagit mig ut i världen. Hösten 2018 var jag med på en resa till Burma, eller Myanmar som landet nu kallas, en resa som arrangerades av internationella rådet i Göteborgs stift. Här besökte vi bland annat Irrawaddyflodens delta. Här inträffade 2008 en cyklon som tog ca 100 000 människors liv. När vi kom dit 10 år senare berättade människorna hur de fått hjälp av Lutherska världsförbundet, som Svenska kyrkan stöttar, att resa sig starkare efter katastrofen. Från fokus att först hitta överlevande och få mat och tak över huvudet handlade det sedan om psykosocial stöttning, hjälp att organisera sig och få en försörjning. De hade byggt en ny fin skola och tyckte att allt i byn fungerade mycket bättre nu.

Vi fick också besöka byar i Mandalayområdet där ekumeniska organisationen ECLOF hjälper människor att hitta resurser, formulera framtidsdrömmar och sedan ordna lån till förmånliga villkor. Det kunde t.ex. handla om ett jordbruksprojekt eller att man ville få elektricitet till byn. **Jag frågade två kvinnor där vad elektricitet skulle betyda för dem och deras svar gjorde starkt intryck på mig: "Då skulle mina barn kunna studera". I Myanmar blir det alltid mörkt tidigt på kvällen och är därför svårt att läsa utan bra ljus.**

Det vi också såg på resan är att människorna är fattiga, trots att landet borde vara ett av världens rikaste länder. Många ägnar sig åt jordbruk, men det är svårt att få bra betalt för sina varor. Militären äger det mesta och betalar urusla löner, i värsta fall betalas lönen ut i opium. Det som inte är så känt är att det finns ca 6-7 procent kristna i landet och Svenska kyrkan stöttar missionen genom bidrag till MTI, Myanmar Theological institute, som utbildar präster och pastorer i landet.

Att kyrkan engagerar sig för rättvisefrågor är nödvändigt eftersom det faktiskt är ett uppdrag som Jesus har gett oss. Vi behöver bry oss om andra. **Det finns också en fördel i att vi är en världsvid kyrka: Om det inträffar en katastrof finns redan en organisation på plats** som känner till infrastruktur och var behoven är som störst. Men hjälpen kan inte ske utan ekonomiska bidrag. Även om inte jag kan göra mycket, kan jag ändå göra något som kan bidra till att fler kan få det bättre. Jag har sett vad pengarna går till och är glad och stolt över att vara en del av det arbetet. ●

Eva Miles

berättat för Karolina Braun

#kyrkanochjag

Vad betyder kyrkan i ditt liv? Dela gärna din berättelse på sociala medier under hashtagen #kyrkanochjag